

Erkki Liikanen
Suomen Pankki

Maksufoorumin avaussanat

8.5.2015

8.5.2015

Julkinen

Esityksen rakenne

- *Kansainvälinen talouden näkymistä*
- *Rahapolitiikan viime aikaiset toimenpiteet ja niiden vaikutus*
- *Suomen talouden haasteista*
- *Maksujärjestelmien vakaus ja tehokkuus*

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

2

Kansainvälisen talouden näkymistä

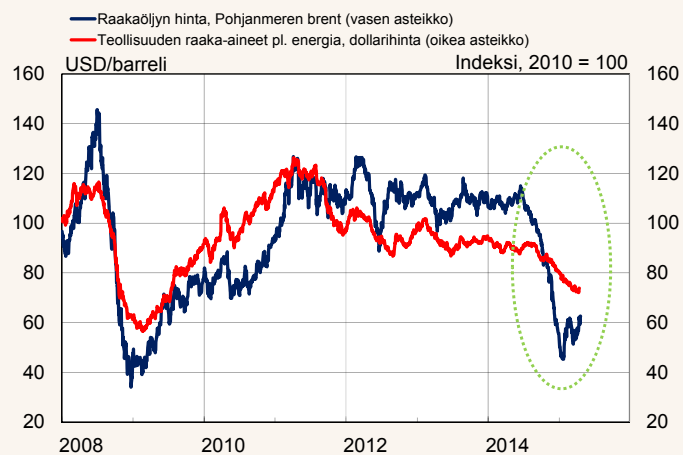
8.5.2015 Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Öljyn hinnan lasku merkittävin yksittäinen muutos maailmantaloudessa

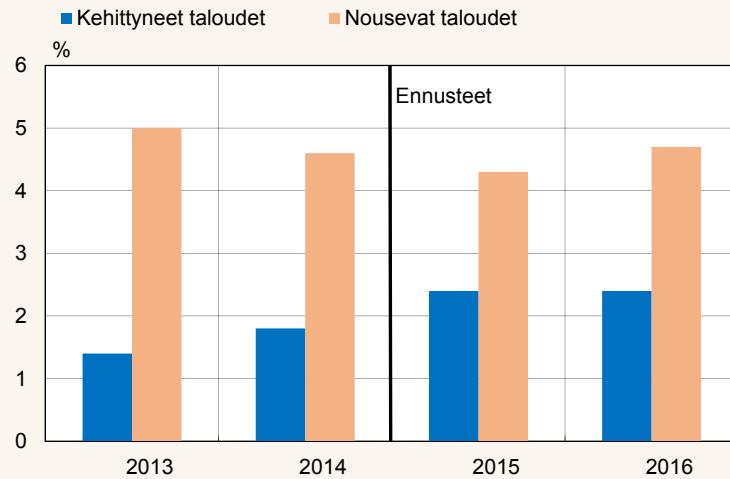
8.5.2015 Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

IMF:n kasvuennusteet huhtikuussa 2015

Lähde: IMF.

31644

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

IMF tarkisti ylös euroalueen kasvuennustetta

BKT:n kasvu, %	2014	2015: ennuste	2015: ennusteen tarkistus*
Maailma	3,4	3,5	0,0
Kehittyneet taloudet	1,8	2,4	0,0
Euroalue	0,9	1,5	+0,3
Saksa	1,6	1,6	+0,3
Ranska	0,4	1,2	+0,3
Italia	-0,4	0,5	+0,1
Espanja	1,4	2,5	+0,5
Yhdysvallat	2,4	3,1	-0,5
Japani	-0,1	1,0	+0,4
Iso-Britannia	2,6	2,7	0,0

*) Tarkistus IMF:n tammikuun 2015 ennusteesta, prosenttiyksikköä.
Lähde: IMF, huhtikuu 2015

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

IMF: kasvu hidastumassa useissa nousevissa talouksissa

BKT:n kasvu, %	2014	2015: ennuste	2015: ennusteen tarkistus*
Maailma	3,4	3,5	0,0
Nousevat taloudet	4,6	4,3	0,0
Kiina	7,4	6,8	0,0
Intia	7,2	7,5	+1,2
Brasilia	0,1	-1,0	-1,3
Venäjä	0,6	-3,8	-0,8
Matalan tulotason maat	6,0	5,5	-0,4

*) Tarkistus IMF:n tammikuun 2015 ennusteesta, prosenttiyksikköä.
Lähde: IMF, huhtikuu 2015

EKP:n rahapolitiikkatoimet ja niiden alkumetrienvaiikutukset

Rahapolitiikka vuonna 2014

- **Keskuspankkikorot laskettu alarajalle**
- **Pankkien keskuspankkirahoituksessa täydenjaon menettelyä jatketaan vähintään vuoden 2016 loppuun**
- **Pankeille tarjotaan pitkäkestoista (2018 erääntyvää) keskuspankkirahoitusta reaalitalouden (pl. asunnot) luototukseen 0,05 prosentin kiinteällä korolla**
- **Katettujen joukkolainojen ja omaisuusvakuudellisten arvopaperien osto-ohjelmat (CBPP3 ja ABSPP)**

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

EKP:n neuvoston päätökset 22.1.2015

- **Laajennettu omaisuuserien osto-ohjelma**
  - **uutena ostokohteena euroalueen valtioiden ja yhteiseurooppalaisten laitosten joukkolainat**
  - kolmen ohjelman yhteenlasketut ostot yhteensä 60 mrd. euroa kuukaudessa maaliskuusta 2015 vähintään syyskuuhun 2016 (yhteensä 1140 mrd. euroa)
    - Suomen Pankki ostaa ensisijaisesti Suomen valtion lainoja, joihin liittyvän luottoriskin se kantaa itse
- **Ennakoiva viestintä**
  - **Ostoja jatketaan tarvittaessa syyskuun 2016 jälkeenkin, kunnes EKP:n neuvosto katsoo inflaatiovahdin palautuvan kestävästi tavoitteen mukaiseksi**

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Keventyneen rahapolitiikan vaikutuskanavat

- **Alentaa reaalikorkoja ja keventää rahoitusoloja**
  - yhä pidemmät korot laskevat, yritysten ja kotitalouksien rahoitusolot kevenevät, arvopapereiden hinnat nousevat
  - inflaatio-odotusten nousu alentaa reaalikorkoja
- **Kasvattaa kysyntää ja helpottaa hintavakaustavoitteen saavuttamista**
  - kulutusmahdollisuudet ja investointien kannattavuus kasvavat
  - euron ulkoinen arvo laskee
  - yritysten ja kotitalouksien luottamus vahvistuu

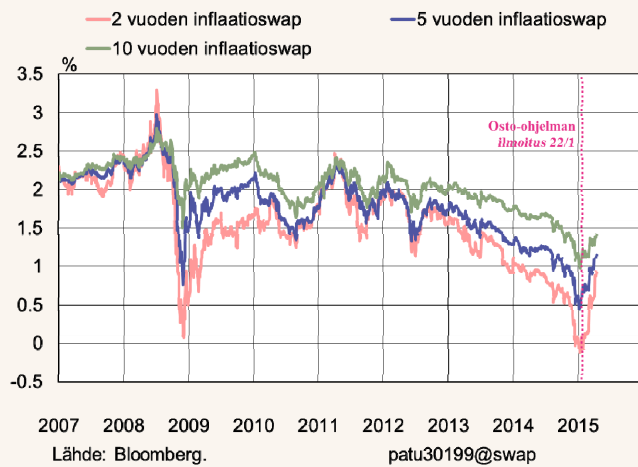
8.5.2015 Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Markkinoiden inflaatio-odotukset toipuneet rahapolitiikkatoimien jälkeen

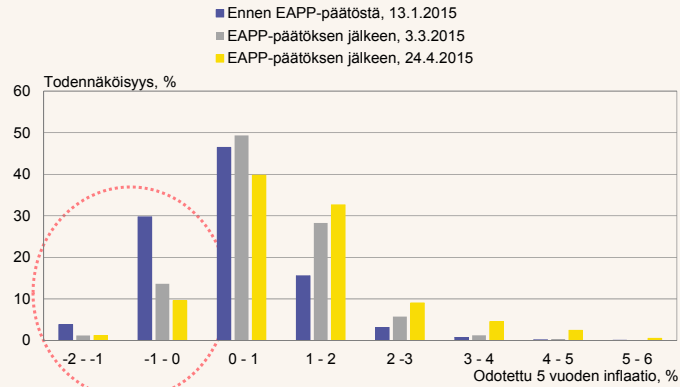
8.5.2015 Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Rahapolitiikka pienentänyt deflaation todennäköisyyttä

EAPP = laajennettu omaisuuserien osto-ohjelma (expanded asset purchase programme)
Lähde: Suomen Pankin laskelmat.
31546@Chart8(4)

8.5.2015

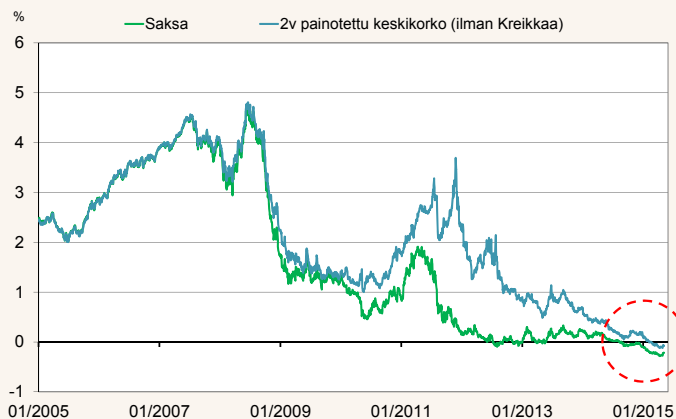
Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

Lyhyet valtionlainakorot painuneet laajasti negatiivisiksi

Lähde: Bloomberg, Suomen Pankin laskelmat.

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

14

Pitkät korot ovat laskeneet tuntuvasti, joskin viime viikolla koettiin korjausliike

10 vuoden valtionlainakorko

— Saksa — painotettu kesikorko (ilman Kreikkaa)

Lähde: Bloomberg, Suomen Pankin laskelmat.

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

15

Euron dollarikurssi laskenut voimakkaasti korkonäkemyksen erkaantumisen myötä

Euron Yhdysvaltain dollarikurssi

Kun käyrä laskee, euro heikkenee dollaria vastaan

Lähde: Bloomberg.

31591

8.5.2015

Erkki Liikanen

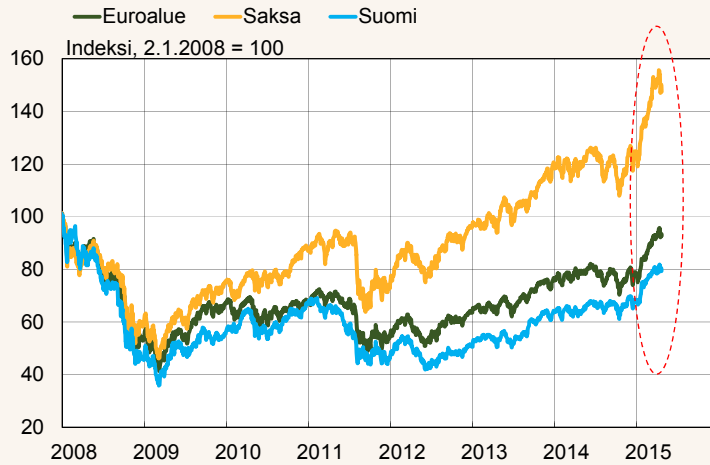
Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

Osakkeiden hinnat nousseet

Euroalue: DJ Eurostoxx laaja. Saksa: DAX. Suomi: OMX Helsinki.
Lähde: Bloomberg.

31.562

8.5.2015

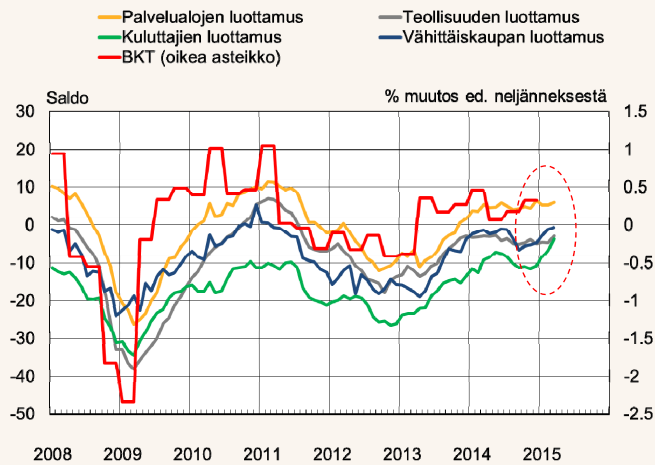
Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

Etenkin kuluttajien ja vähittäiskaupan luottamus parantunut euroalueella

Lähteet: Macrobond, Euroopan komissio ja Eurostat.

8.5.2015

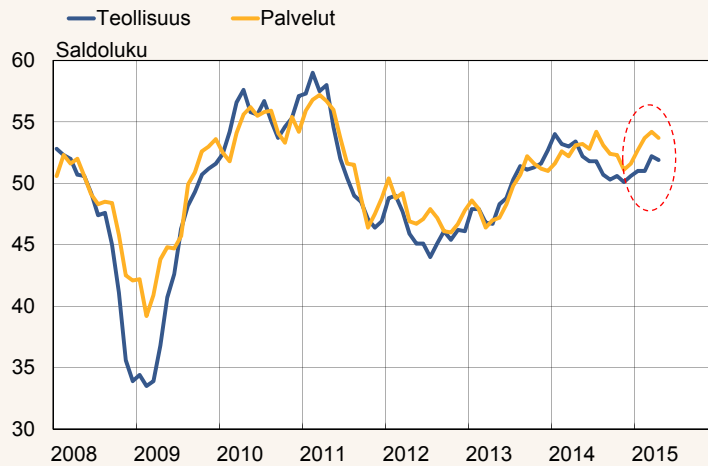
Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

Ostopäällikköindeksit vuodenvaihdetta korkeammalla

Lähde: Bloomberg.
27255@Chart1

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

Mitä tekijöitä on euroalueen talouden kääntymisen taustalla?

1. Öljyn hinnan lasku
  2. Rahapoliittiset päätökset
(ja niiden vaikutus valuuttakurssiin)
- Neljä muuta taustatekijää vahvistavat käännettä
    - Julkisen talouden sopeutusta viety eteenpäin
    - Yksityisen sektorin velkatasot alentuneet
    - Rakennemuutokset etenemässä
    - Pankkisektoria vahvistettu

8.5.2015

Erkki Liikanen

Suomen Pankki - Finlands Bank - Bank of Finland

Julkinen

Suomen talouden haasteista

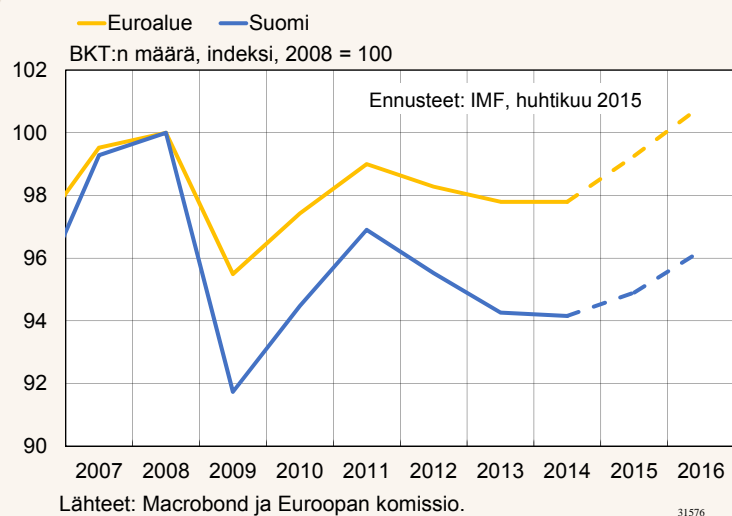
8.5.2015 Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Jääkö Suomi jälkeen?

8.5.2015 Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

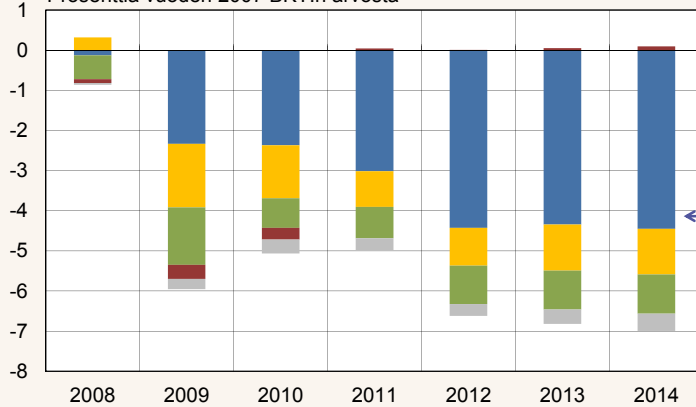
Julkinen

Teollisuuden tuotanto vähentynyt Arvonlisäyksen muutos vuodesta 2007

- Sähkö- ja elektroniikkateollisuus
- Muu metalliteollisuus
- Metsäteollisuus
- Kemianteollisuus
- Muu tehdasteollisuus

Prosenttia vuoden 2007 BKT:n arvosta

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannon supistumisen suora vaikutus BKT:hen -4,5 %

Lähde: Tilastokeskus.

8.5.2015

Erkki Liikanen

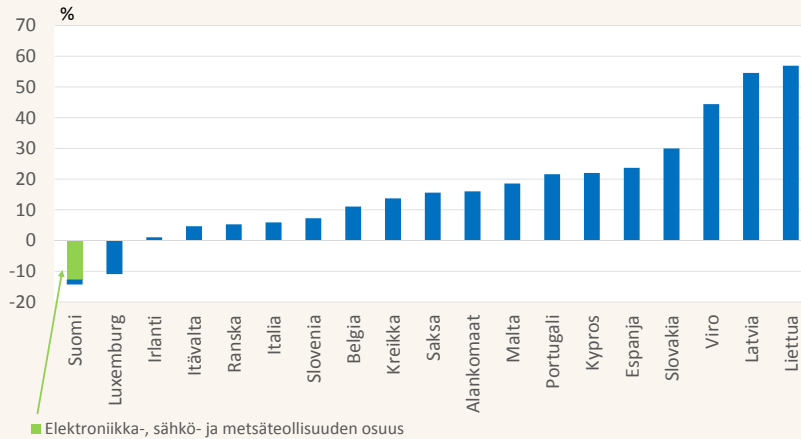
Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Suomen vienti supistunut jyrkästi, taustalla muutakin kuin elektroniikka ja metsä

Tavaraviennin arvon muutos vuodesta 2008 vuoteen 2013

Lähteet: OECD, Eurostat ja Tulli.

8.5.2015

Erkki Liikanen

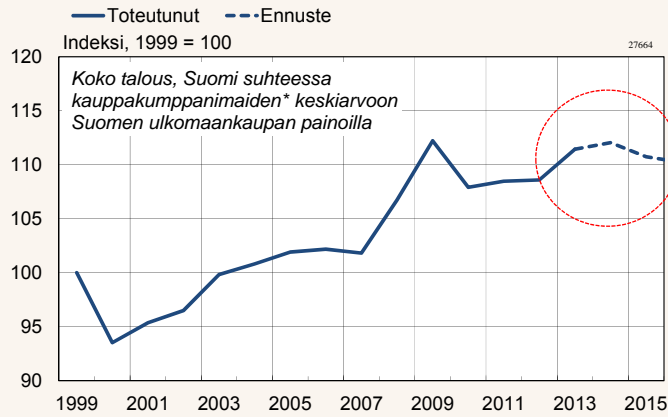
Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Kustannuskilpailukyky heikentynyt, heikkeneminen pysähtymässä 2014–2015

Suhteelliset yksikkökustannukset

*) 21 keskeistä kauppakumppanimaata samassa valuutassa.

Ennuste: Euroopan komissio, tammikuu 2015.

Lähteet: Euroopan komissio, Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

8.5.2015

Erkki Liikanen

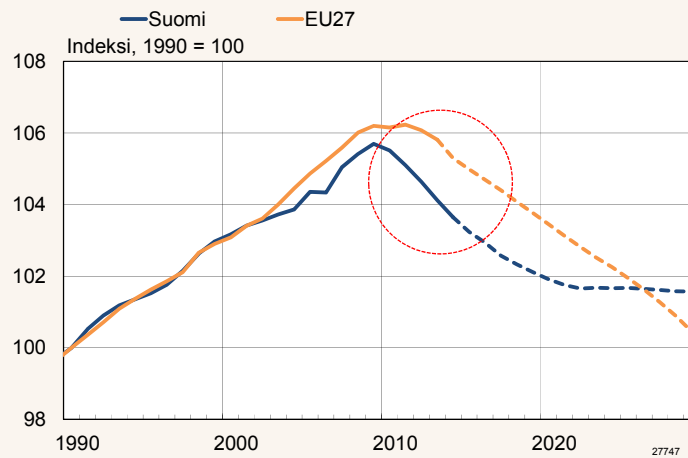
Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Työikäinen väestö vähenee

Työikäisen väestön määrä (15–64-vuotiaat)

Lähteet: Tilastokeskus ja Eurostat.

8.5.2015

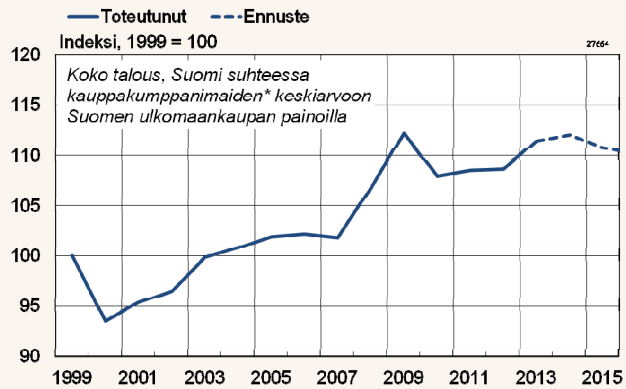
Erkki Liikanen

Suomen Pankki – Finlands Bank – Bank of Finland

Julkinen

Kustannuskilpailukyky heikentynyt, heikkeneminen pysähtymässä 2014–2015

*) 21 keskeistä kauppakumppanimaata samassa valuutassa.

Ennuste: Euroopan komissio, tammikuu 2015.

Lähteet: Euroopan komissio, Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

Miten vaikeudet voitetaan?

- **Kustannuskilpailukyvyyn palauttaminen**
- **Rakennemuutokset**
- **Julkisen velan kasvun pysäyttäminen**
  - Kansantalouden ja julkisen talouden ongelmat suurelta osin pitkäaikaisia, rakenteellisia

Kustannuskilpailukyvyn palauttaminen

- **Suomen palkkataso on euroaikana noussut yli 10 % suhteessa euroalueen keskiarvoon**
- **Jos suhteellinen palkkataso olisi suunnilleen 10–15 % matalampi kuin nyt,**
  - Vaihtotase olisi lievästi ylijäämäinen
  - Teollisuuden työllisyys olisi pitkän aikavälin trendillään
- **Maltilliset keskitetyt/koordinoidut palkkaratkaisut kurovat eroa kiinni hitaasti**
  - Tänä ja ensi vuonna ehkä noin ½ %-yksikköä vuodessa

Talouteen kasvumahdollisuuksia rakenneuudistuksilla

- **Rakenneuudistusten avulla voidaan parantaa talouden pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia**
- **Rakenneuudistusten keskeisiä alueita**
  - Kilpailua rajoittavan sääntelyn purkaminen
  - Asuntojen tarjonnan edellytysten parantaminen
  - Työvoiman tarjonnan lisääminen
  - Tuottavuuden parantaminen julkisissa palveluissa
  - Innovaatiopolitiikan kehittäminen ja yritystoiminnan edellytysten parantaminen

Julkisen velan kasvu tulee pysäyttää

- *Tarvittavien rakenneuudistusten vaikutukset tuntuvat suurelta osin vasta vuosien kuluttua ja vaikutusten koko on tänään epävarma*
- *Julkisen talouden sopeuttamista on siksi välttämätöntä jatkaa tästä eteenpäin*
- *Koska tulopohjan heikkous on pitkäaikaista ja veroaste poikkeuksellisen korkea, menosäästöiltä ei voida välttyä*

Maksujärjestelmien vakaus ja tehokkuus

Hintavakauden rinnalla on turvattu rahoitusvakaus

- *Eurojärjestelmällä on hintavakauden ohella myös rahoitusvakaustehtävä*
- *Rahoitusjärjestelmä on vakaa, kun se kestää siihen kohdistuvia sokkeja eikä itse synnytä kriisejä*
- *Makrovakauseräpolitiikka on ajankohtaista keveän rahapolitiikan mahdollisten sivuvaikutusten hillitsemiseksi*

Luotettavat ja tehokkaat järjestelmät ovat osa rahoitusvakautta

- *Luotettavat ja tehokkaat maksu- ja selvitysjärjestelmät ovat hyvän rahoitusjärjestelmän selkäranka*
- *Viisi kriteeriä maksujärjestelmälle:*
  - Tekninen tehokkuus
  - Läpinäkyvä hinnoittelu
  - Kansainvälinen yhteensopivuus
  - Syrjimättömyys
  - Jatkuvuus ja huoltovarmuus

Tekninen tehokkuus ja läpinäkyvä hinnoittelu

Suomi, ideat ja innovaatiot

- ***Suomi ollut perinteisesti innovaatioiden kärkimaa → kuinka pysyisimme huipulla myös jatkossa?***
- ***Uusia innovaatioita myös maksamisen kentällä***
- ***Tekninen tehokkuus, luotettavuus ja hinnoittelu tärkeitä kriteereitä***
- ***Keskuspankki voi olla keskustelun edistäjä***

Kansainvälinen yhteensopivuus

Yhteistyö tärkeää

- ***Tärkeää saada keskeisten osapuolten näkemykset mukaan maksupalveluiden kehittämiseen***
  - Euromaksualueen vähittäismaksuneuvosto (Euro Retail Payments Board, ERPB)
  - Suomen maksuneuvosto
- ***Yhteiset standardit mahdollistavat kansainvälisen yhteensopivuuden ja kilpailun***

Syrjimättömyys

Maksuneuvoston toiminta käynnistyi tammikuussa 2014

- **Visio: Suomi tehokkaan maksamisen kärkimaa**
- **Tukee edistyksellisten ja kansainvälisesti yhteensopivien maksutapojen hyödyntämistä**
- **Yhteiskunnallinen tehokkuus tavoitteena → kaikkien käyttäjäryhmien maksamispalveluista huolehdittava**

Jatkuvuus ja huoltovarmuus

Turvallisuus ja luotettavuus avainasioita

- **Uusien ja vanhojen maksupalvelujen ja järjestelmien toimittava luotettavasti ja turvallisesti**
- **Järjestelmien on toimittava kaikissa olosuhteissa**
- **Tarve kotimaiselle varautumiselle, vaikka olemme siirtyneet suurelta osin käyttämään kansainvälisiä järjestelmiä**

Kyberturvallisuuden panostettava

- *Käyttäjien luottamus horjuu helposti*
- *Kyberhyökkäyksiä monen tyyppisiä*
- *Kokonaisvaltaisuus*
- *Ongelmien iskiessä tilannekuva ja viestintä tärkeää*

Yhteenveto

- *Innovaatioita tarvitaan, myös maksamiseen*
- *Samalla täytyy huolehtia turvallisuudesta*
- *Maksujärjestelmien viisi kriteeriä yhä ajankohtaisia*

Kiitos!